

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

Vita S. Paschasiæ Virg. Mart. Divione In burgundia. Ex antiquis recens
collecta a Petro Francisco Chiffletio, Societatis Jesu Presbytero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

- log. Menæa; Surius. Nos* XIII Februar.
 S. Concordia Martyr Tuscanæ in Tuscia, ubi sacræ
 ejus reliquiæ asservantur. *Ferrarius in generali*
Catalogo Sanctorum. Iterum xxii Februarii refertur
a Beda, Rabano, Nothero, et aliis S. Concordia,
Romæ in via Tiburtina trucidata; quam eandem ar-
bitrator Galesinius, quæ in Actis S. Laurentii nutritrix
S. Hyppolyti dicitur. An et quomodo hæc tres Con-
cordiæ differant non comperimus. Forte quid certius
postea nanciscemur et dicemus, vel xxii Februarii,
vel xiii Augusti.
- S. Eulogii Presbyteri, } Martyrum, Translatio hoc
 S. Leocitiæ Virginis, } die facta, atque a nonnullis
 } Hispaniis Ecclesiis celebrari,
 } traditur. Eam referemus, cum
 } de eorum agemus martyrio;
 } Eulogii quidem xi Martii.
- Leocitiæ vero xv Martii.
 S. Simeonis Trevirensis Confessoris translatio, hoc
 die consignatur in Martyrologiis, Germanico, et Co-
 loniensi, ms. Florario, et Carthusian. Additionibus ad
 Usuardum. Contigit anno 1400. De ea agemus ad
 ipsius Sancti vitam i Junii.
 S. Henricus, Episcopus Wintoniensis in Anglia. Ga-
 lesin. Ferrar. Martyrol. Germanic. At Martyrol.
 Anglicanum, aliique auctores eum tradunt obiisse,
 quo de eo agemus vi Augusti.
 S. Foillanus, Abbas et Martyr. ms. Kalendar. ord.
 S. Benedicti. De eo nos xxxi Octob.
 S. Eucharius, Episcopus Trevirensis. ms. S. Martini
 Treviris. Nos viii Decembr.
 S. Judoci Translatio. Martyrol. Anglic. Refertur et in
 quibusdam Belgicis mss. Kalendaris. De ea agemus
 in vita ejus xiii Decembr.

VITA S. PASCHASLÆ VIRG. MART.

DIVIONE IN BURGUNDIA.

Ex antiquis recens collecta a Petro Francisco Chiffletio, Societatis Jesu Presbytero.

SUB M.
 AURELIO.
 IX JANUARI.

S. Paschasia
 in ignem
 conjecta.

Apparet ex-
 truentibus
 templum S.
 Benigni.

Auctor Chronici S. Benigni Divionensis, qui se et patria Salinensem, et in Benigniano monasterio monachum fuisse significat, suumque opus conclusit in anno a Christi Incarnatione secundo et quinquagesimo supra millesimum (quo anno Halynardum ex Abbate S. Benigni Lugdunensem Archiepiscopum Romæ extinctum refert) de S. Paschasia in Willelmo Abbate sic pronuntiat: Hæc a S. Benigno edocta, et baptizata, post ejus martyrium sævitia paganorum rapta est ad supplicium: cumque immobilis in fide Christi persisteret, primo carceris afflicta squalore, postea pro confessione Deitatis, sententia fuit multata capitali; ut quædam vitrea antiquitus facta, et usque ad nostra perdurans tempora, eleganti demonstrabat pictura. Passa est igitur eodem, quo et Benignus, Aurelio imperante. Supplicii genus, et sepulture locum declarat idem auctor, haud longe ab initio sui Chronici, cum ait: In hujus sepulture ultimis finibus, ad Occidentem, corpus S. Benigni post martyrium positum fuit a B. Leonilla; ædificata super eum humili opere crypta, prout permisit temporis angustia. Juxta illam cryptam jacuit S. Paschasia, et ipsa per ignem martyrio consummata. Cujus ergo animus illo igne Spiritus sancti arserat, quem venit Dominus Jesus mittere in terram, et voluit vehementer accendi, ejus quoque corpus (ne quid ad holocaustum deesset) elementaribus flammis absumptum est.

2 Cum autem B. Gregorius Lingonensis Episcopus, sexto post Christum labente sæculo, super S. Benigni corpus, sibi divinitus revelatum, sacram ædem excitaret, visa est Paschasia opus urgere, ac structoribus ad perficiendum animos addere; ut grata Virgo illius se cultum in terris curare ostenderet, a quo se in Christo genitam, adeoque in cælum deductam meminerat. Rem gestam narrat S. Gregorius Turonensis, lib. de gloria Confessorum, cap. 43. Est haud procul et alia basilica, inquit, in qua Paschasia sancta quiescit. Hæc fertur apparuisse structoribus basilicæ S. Benigni Martyris, qui secus habetur, hortans ut opus cœptum insisterent, scirentque, se Martyris adjutorio adjuvari: quæ in basilicam suam regressa, nusquam comparuit. Et pluribus libro de gloria Martyrum cap. 31. In proximo autem est et alia basilica, in qua Paschasia quædam religiosa veneratur. Nam visum est eo tempore structoribus, quamdam anum egressam fuisse ab ipsa basilica, nigra veste, cygneo

capite, vultuque decoro, quæ sic affata est structores: Eia, dilectissimi, perficite opus bonum: eleventur machinæ, quibus erigatur hæc structura. Et merito acceleratur, quæ talem habet executorem: nam si permitteretur, ut vestrorum oculorum acies contempleretur, nempe videretis vobis operantibus Sanctum præire Benignum. Hæc effata, basilicam, de qua egressa fuerat, ingrediens, nulli ultra comparuit. Autumabant enim ejus temporis homines, Beatam ibi apparuisse Paschasiam.

3 Quo deinceps loco fuerit Paschasia, quove in honore apud Divionenses, docet scriptor Benigniani Chronici supra laudatus; cum enim anno Verbi Incarnati primo et millesimo, Indictione xiv, Willelmus Abbas S. Benigni, et generis splendore, et morum integritate conspicuus, S. Benigno Martyri, novo opere basilicam, columnis marmoreis insignem extruxisset, e quinque in ea fundatis altaribus tertium B. Paschasie nomine dedicatum est. Quinque sane, inquit, in ea continentur altaria; primum in honore ipsius S. Benigni est consecratum: secundum in memoria S. Nicolai, et omnium Confessorum: tertium in veneratione S. Paschasie Virginis, quæ ibidem quiescit, et omnium Virginum: quartum in S. Irenei, et omnium Martyrum: quintum sub nominibus sanctorum Confessorum et Abbatum, Joannis, et Sequani, atque Sancti Eustadii Presbyteri ibidem quiescentis. Hæc erant inferioris tantum cryptæ altaria; alia enim quamplurima reliquæ templi partes capiebant.

4 Id ædificium vetustas denique abolevit, sed non Paschasie generosæ Virginis memoriam: nam quæ hodie stat Divi Benigni ædes, anno Christi mclxxxvii, ab Hugone, cognomento de Arcu, ejusdem monasterii Abbate exædificata est: vigetque etiamnum in ea S. Paschasie cultus, adscriptus in antiquis S. Benigni Kalendaris ad nonam diem Januarii. Et Divionensium religionem aliæ quoque Ecclesiæ imitatae sunt. In Martyrologio manuscripto Franciscanorum Salinensium sic habetur: v Id. Januarii, S. Paschasie Virginis, cujus venerabile corpus quiescit Divione, in ecclesia S. Benigni. Id ipsum notatur postridie, nempe iv Id. Januarii, in Martyrologio monasterii Golliani Canonicorum regularium S. Augustini prope Salinas. Sed in dubio, standum potius reor a domesticis Benignianorum commentariis.

5 Hæc Chiffletius Noster. Meminerunt S. Paschasie

Altare ei
 erectum.

Nomen in
 fastis sacris.

Elogium ex
Saussaio.

IX Januarii præter citatos auctores, Petrus Galesinius, Philippus Ferrarius. *Martyrol. German. Molanus in Addit. ad Usuardum, his verbis*: Divione S. Paschasie Virginis. *Fusius Saussaius*: Divione, inquit, Natalis S. Paschasie Virginis et Martyris: quæ a S. Benigno Burgundie Apostolo Evangelica veritate illustrata, post ejus gloriosum agonem, ibidem Christi fidem, eximia sua sanctitate et zelo pietatis intensissimo, plurimum propagavit. Quamobrem ab impiis dire exagitata, atque squalore carceris inediaque

diu afflictæ, demum cum nullis minis ac terroribus a puro numinis cultu abduci posset, quin potius multos suæ admirandæ patientiæ et fortitudinis inspectores a spurcissima idolorum religione revocaret, capitis damnata, atque in rogam vehementem conjecta, inter furentes flammarum globos, Christi redemptoris venerabile nomen, majori quam igneo ardore prædicans ac collaudans, purissimam animam efflavit. *De S. Benigno agemus i Novembris. B. Willelmi Abbatis vitam dedimus i Januarii.*

DE SANCTIS MARTYRIBUS AFRICANIS
EPICTETO, QUINCTO, SECUNDO, JUCUNDO,
 SATURNINO, VITALE, QUINCTO, VINCENTIO,
 FELICITATE, ITEM QUINCTO, FELICE, ARTAXE, FORTUNATO,
 RUSTICO, SILLO, QUIETO, PICTO, ET ALIIS QUINQUE.

IX JANUARI.

Horum Sanctorum Martyrum Acta interciderunt, nomina in martyrologiis extant. *Vetustissimum ms. S. Hieronymi*: In Africa Epicteti, Quincti, Secundi, Jocundi, Saturnini, Vitalis, Quincti, Vincentii, et Felicitatis, item Quincti, Felicis, Artaxis, Fortunati, Rustici, Silli, Quietii, et aliorum sex. *Unum ex his sex esse existimamus S. Pictum, qui in perveteri Calendario ms. monasterii S. Maximini Treviris, ita refertur*: Et S. Picti. Et S. Saturnini, in Africa, *ms. Rhinow*: In Africa Epicteti, Jocundi, Saturnini, Vitalis, Felicis, Fortunati. *Rabanus et ms. S. Maximini Treviris*: Natale Episticti, Jocundi, Secundi, Saturnini, Vitalis, Felicis, Rustici, Quincti, et Artaxes, (*Rabanus uno verbo Etartaxes*) Fortunati. *Martyrol. ms. Lætiense*: In Africa natale Sanctorum Jocundi, Quincti, Firmini, Saturnini. *At Firminus Sanctis Smyrnensibus adjungitur ab aliis, ut titulo sequenti dicemus. ms. Martyrol. Adonis monasterii S. Laurentii Leodii*: In Africa Epicteti, Jocundi. Item..... et S. Saturnini. *ms. Flo-*

rarium: In Africa Epicteti et Jocundi. Item S. Saturnini. *ms. S. Martini Tornaci*: In Africa natalis Epicteti, Jocundi, Quincti. *Carthus. Colon. in Addit. ad Usuard.* In Africa, Jocundi, Quincti, Saturi (*forte Saturnini*) Martyrum. *Galesinius*: In Africa sanctorum Martyrum Epitheti (*in Notis Epictetum vocat*) et Saturnii, *cit. ms. codicem. Quidam ex his commemorantur quoque in antiquissimo Hibernico martyrologio conventus Dungalensis.*

2 *Martyrologium Romanum*: In Africa sanctorum Martyrum Epicteti, Jucundi, Secundi, Vitalis, Felicis et aliorum septem. *Fuit, inquit Baronius in Notis ad Martyrologium Romanum, Epictetus Episcopus Assuritanus in Africa, ad quem extat S. Cypriani epist. 64. Passus est cum sociis sub Decio Imperatore. Ita ille. Eum ad quem scribit Cyprianus, Episcopum Assuritanum fuisse conjicit Pamelius; Cyprianus tantum fratrem appellat. Nec est argumentum, quo probemus Epictetum illum esse, qui hoc die colitur.*

DE SANCTIS MARTYRIBUS SMYRNENSIBUS
VITALE, REVOCATO, FORTUNATO,
 FIRMO, SIVE FIRMINO, POSSESSORE. JANUARIO,
 SATURNINO.

IX JANUARI.

Horum tres Vitalis, Revocatus, Fortunatus, plerisque Martyrum tabulis adscripti. *Usuardi editio Parisien. an 1536. Carthusiani Colon. Molanus*: Apud Smyrnam SS. Vitalis, Revocati et Fortunati. *Consentunt Bellinus, Maurolycus, ms. S. Lamberti Leodii, et alia mss. in quibus et Martyres appellantur, ut et in Martyrol. Romano*: Smyrnæ Sanctorum Martyrum Vitalis, Revocati, et Fortunati. *ms. S. Richarii*: In Asia apud Smyrnam SS. Vitalis, Revocati, et Fortunati. *Hos tres Martyrolog. Germanicum Levitas appellat, Ghinius Diaconus*: quod soli Fortunato tribuunt *mss. complura Usuardi Martyrologia, ad usum variarum Belgicarum Ecclesiarum aucta, uti et editio Lubecensis an. 1478. ms. Florar. Sanct.* Apud Smyrnam Natale SS. Vitalis, Revocati, et Fortunati Diaconi, *additur Martyrum in veteri Martyrol. Coloniensi. Galesinius priorem Episcopum, alios Diaconos ait fuisse. ms. Martyrologium secutus*: In Smyrna sanctorum Martyrum Vitalis Episcopi, Revocati et Fortunati Diaconorum. *De his quoque Wandelbertus*:

Quinto Vitali, Fortunato, et Revocato.

2 *De aliis dubium, Smyrnæ an in Africa obierint, nisi fortassis error est in Usuardo ita scribente*: In Africa sanctorum Martyrum Revoluti et Firmini, cum aliis tribus. S. Firminus *Martyribus Africanis supra relatis adjungitur in Martyrologio ms. Lætiensi*: ubi Revocatus dicitur, qui Usuardo Revolutus. *Reliqui in antiquissimo ms. S. Hieronymi exprimuntur, et Smyrnæ quidem cum aliis*: In Smerna Revocati, Firmi, Possessoris, Januarii, Saturnini. *ms. S. Martini Tornaci*: In Smyrna Revocati, Firmini, Saturnini. *Unicum retinemus Revocatam, qui in prioribus Vitali et Fortunato, in posterioribus Firmo, seu Firmino, Possessori, Januario, et Saturnino adjungitur. Cetera nos latent, cum nusquam acta reperiamus.*

3 *Quæri tamen fortasse potest, an non Vitalis et Fortunatus iidem sint, quos titulo præcedenti Martyribus Africanis annumerant Martyrologia mss. S. Hieronymi, Rhinow. S. Maximini, et Rabanus, ideoque in ms. S. Hieronymi hic omittantur. Martyrol. Rom. duos agnoscit Vitales Africanum, et Smyrnensem. Duo quoque*